

VÆRKTØJER I SKARVFORVALTNINGEN

VIRKER DE EFTER HENSIGTEN?

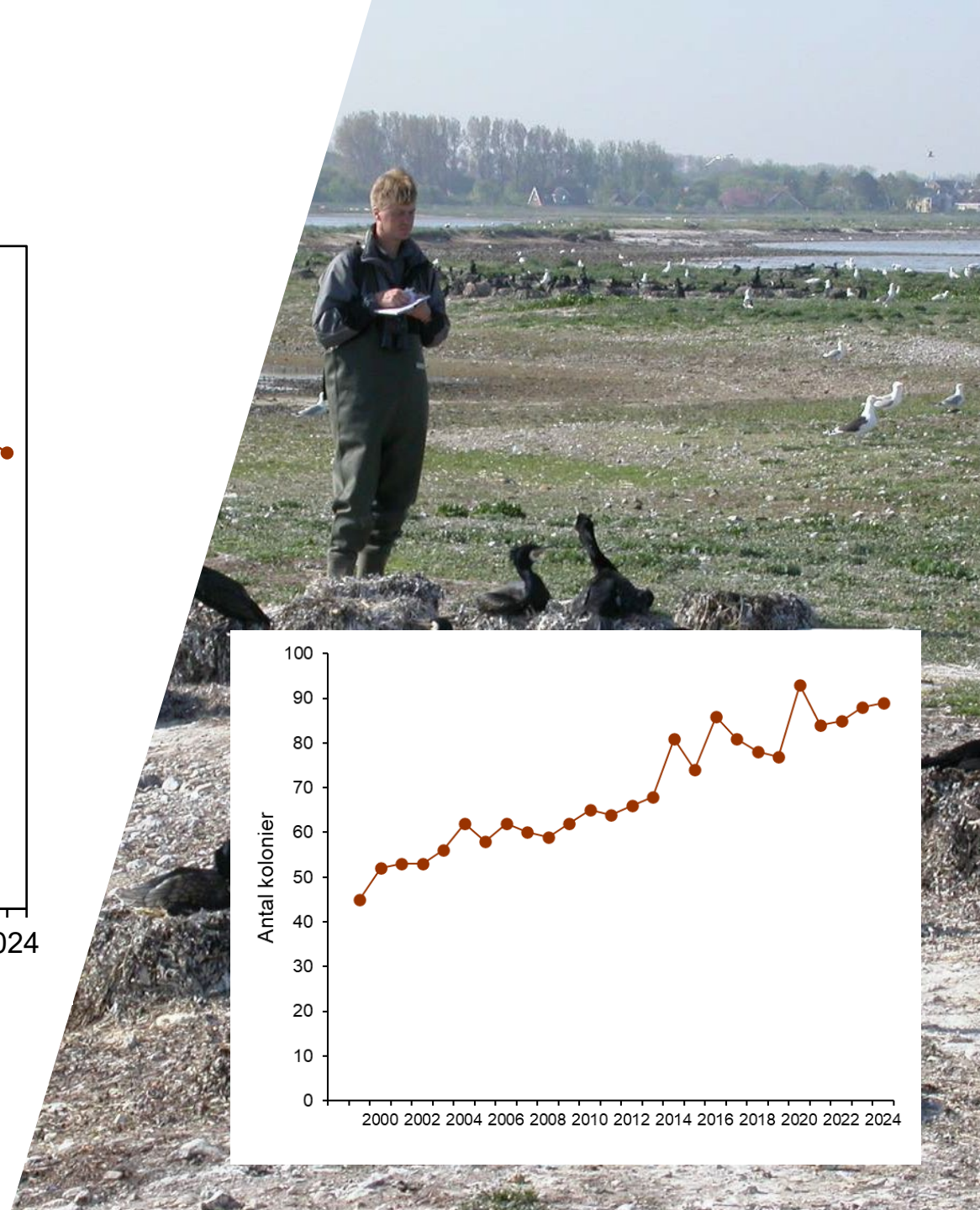
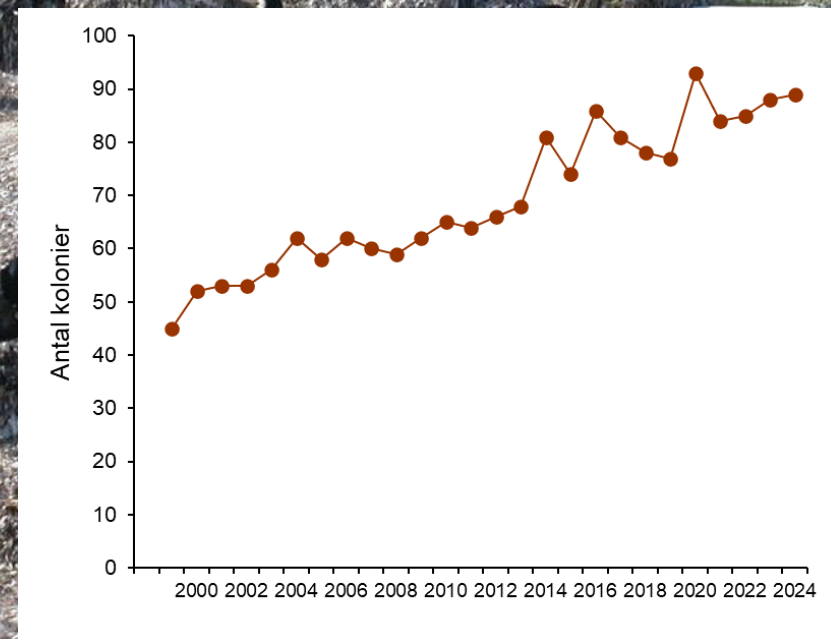
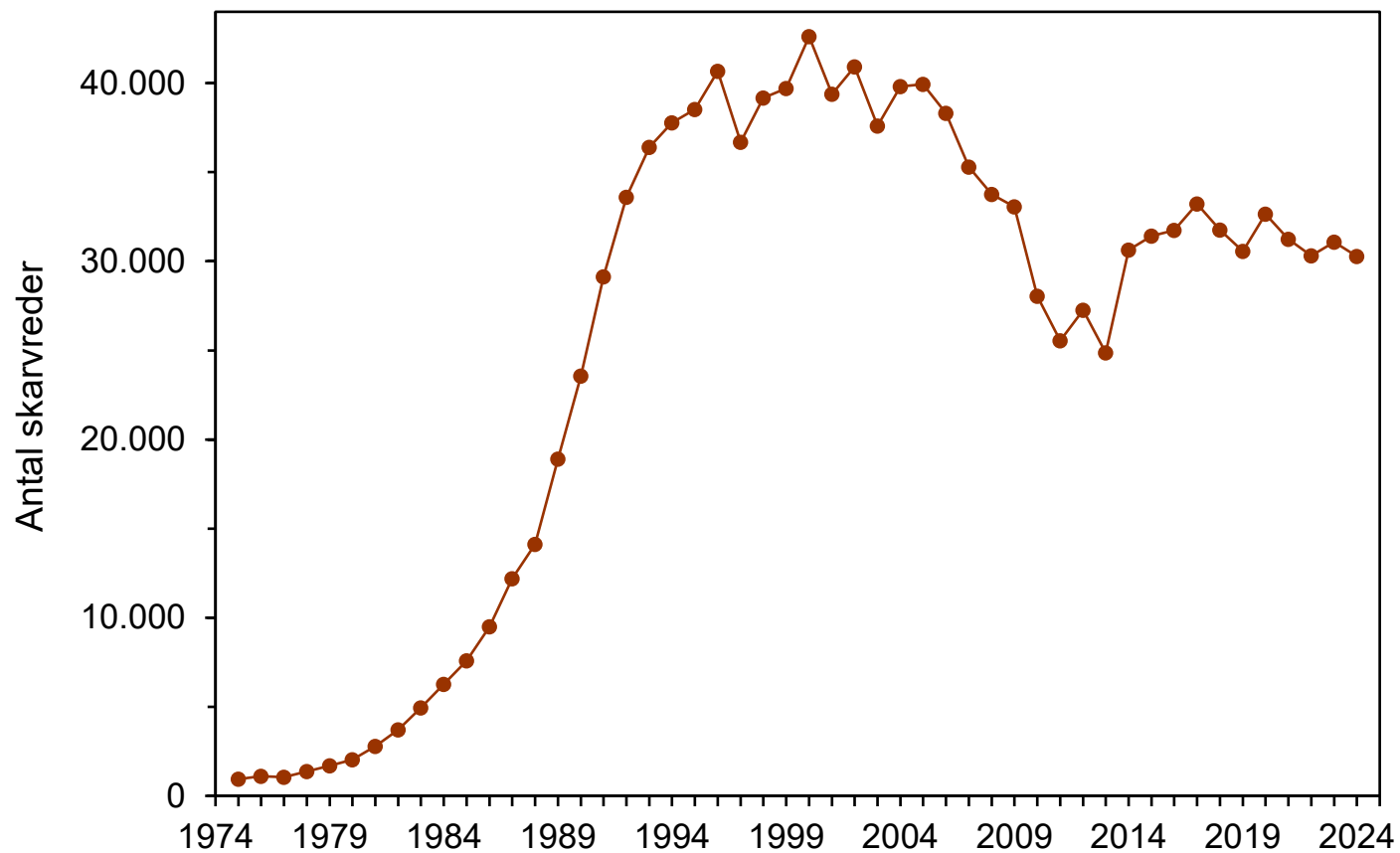
Thomas Bregnballe

VÆRKTØJER I SKARVFORVALTNINGEN: VIRKER DE EFTER HENSIGTEN?

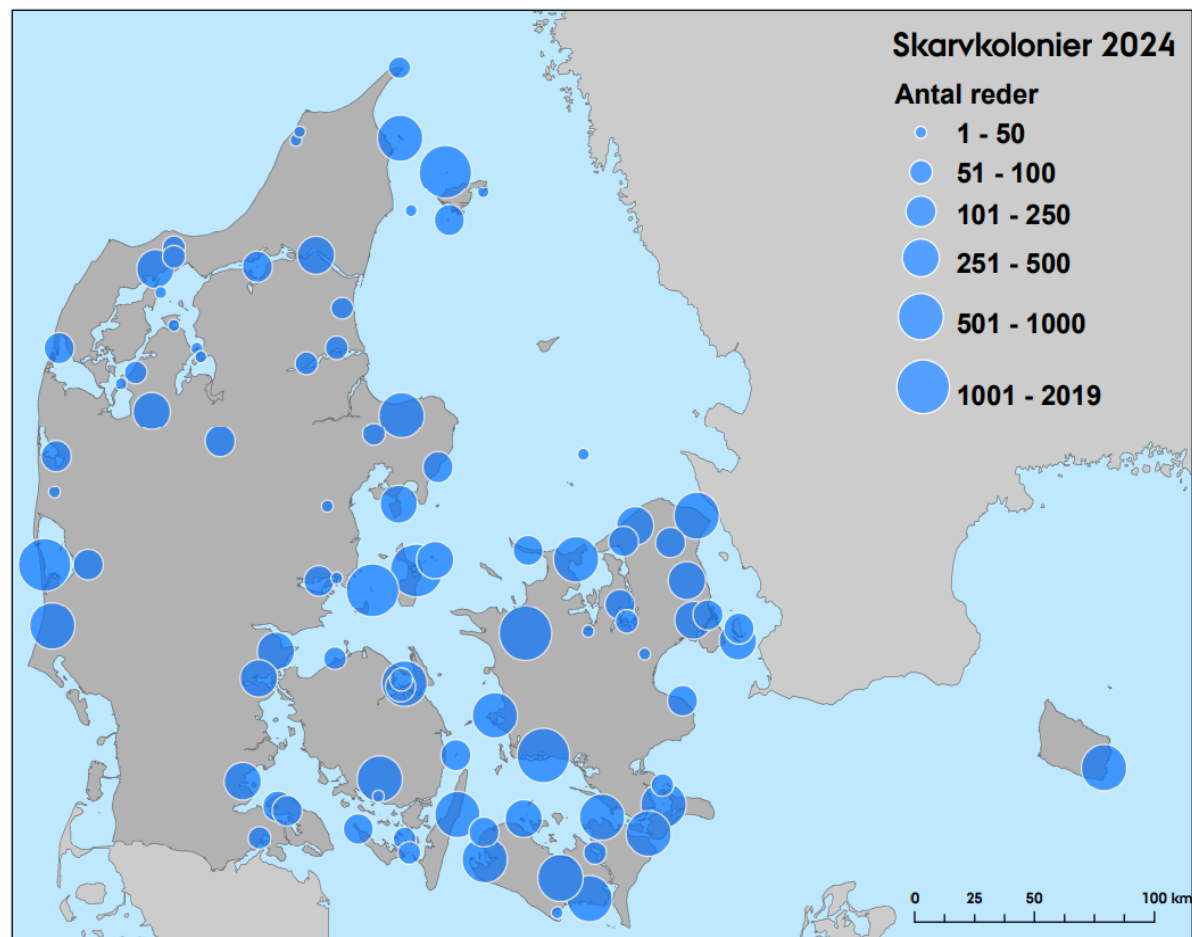
1. Hvor står vi
2. Hvilke tiltag har været og er fortsat i brug
3. Hvilke problemer vil vi gerne have løst?
4. Eksempler på konkrete konflikter
 - Bundgarn
 - Sårbare fisk i åer og ved åmundinger
 - Ungfisk der skal migrere gennem fjorde
 - Overlevelse af marine ungfisk - småtorsk
4. Regulering mhp. at bortskræmme skarver
5. Regulering mhp. at nedbringe skarvernes antal

Ynglebestanden

Ynglebestanden

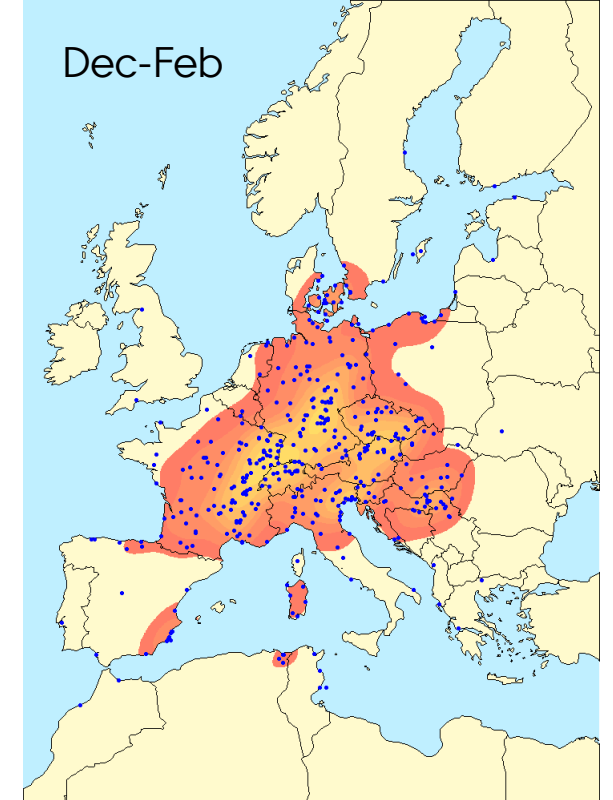
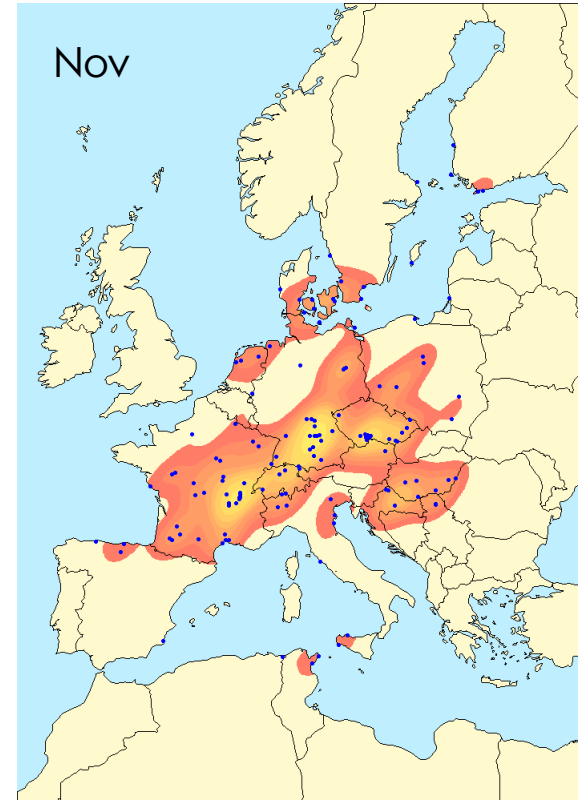
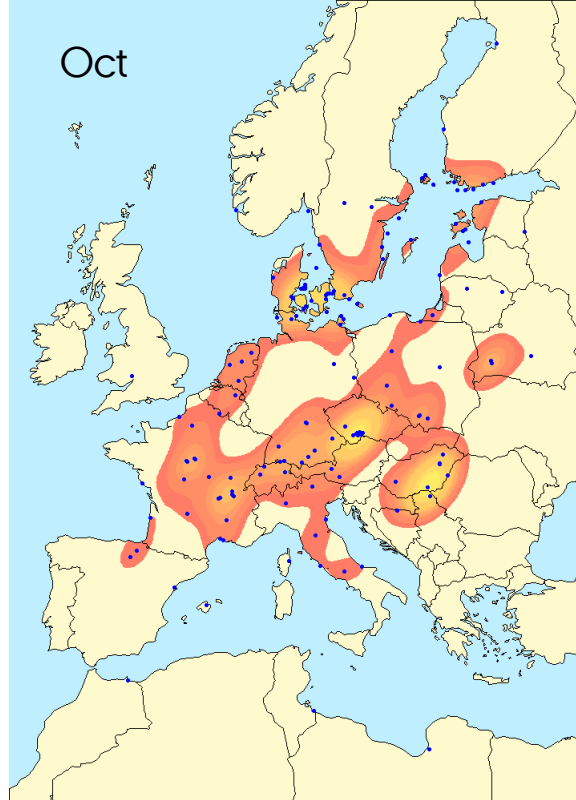
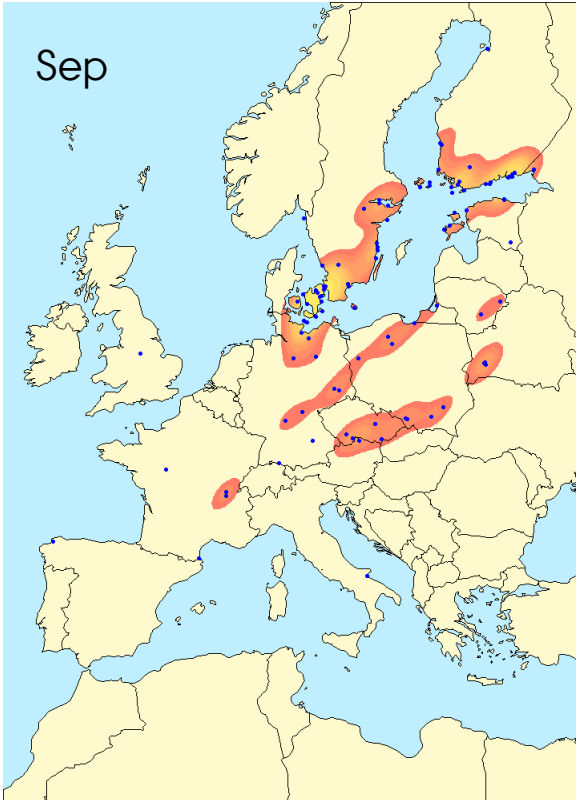
Gæstende skarver fra udlandet

Tiltræk af skarver
sensommer-efterår

NYE SKARVER KOMMER TIL

Skarver fra udlandet – her gæster fra Finland

Sverige

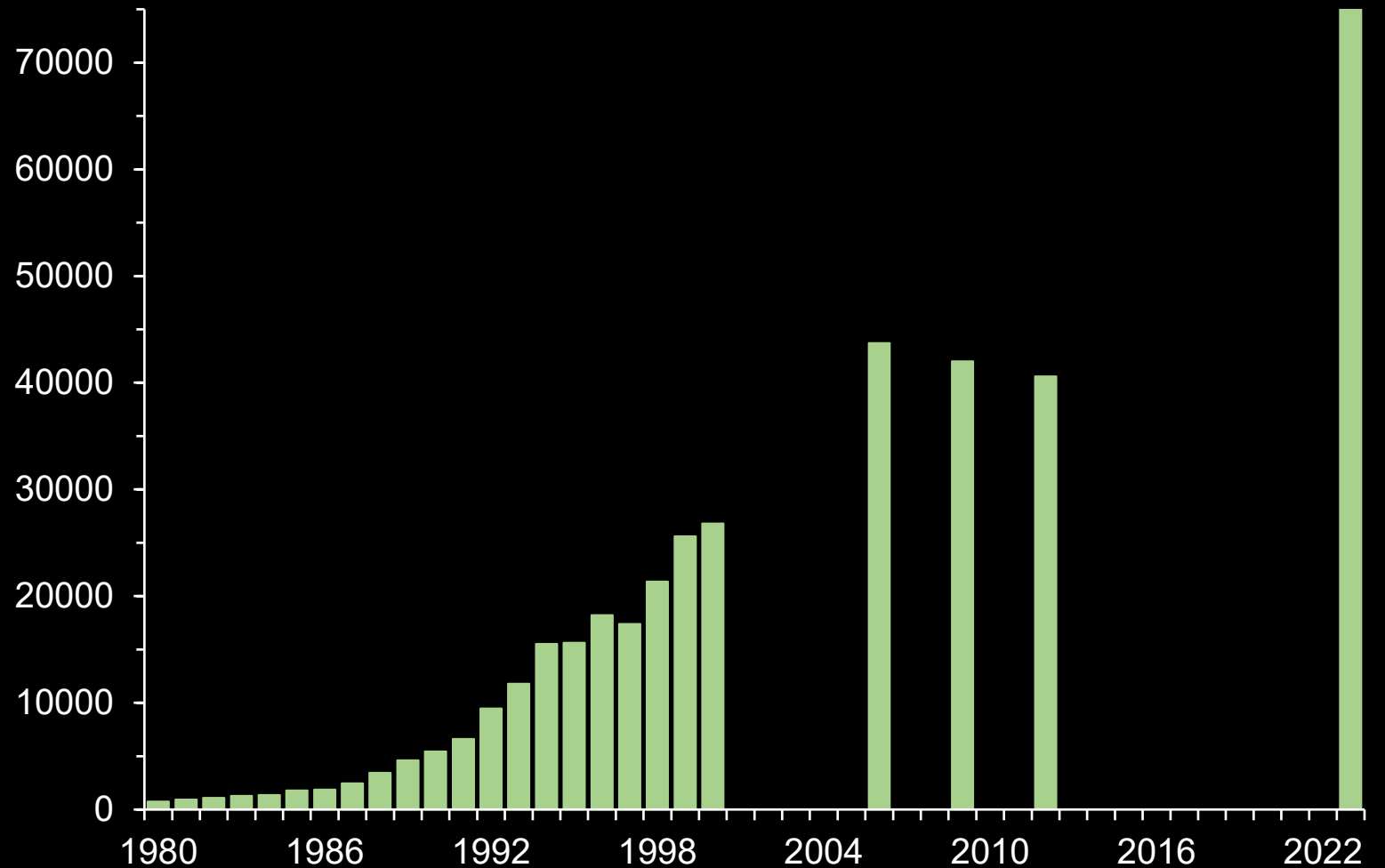
Stabil bestand men fremgang efter 2012

→ 75.000 par i 2023

Kilde: Karl Lundström et al.

Ynglepar

1. Hvilke tiltag har været og er fortsat i brug

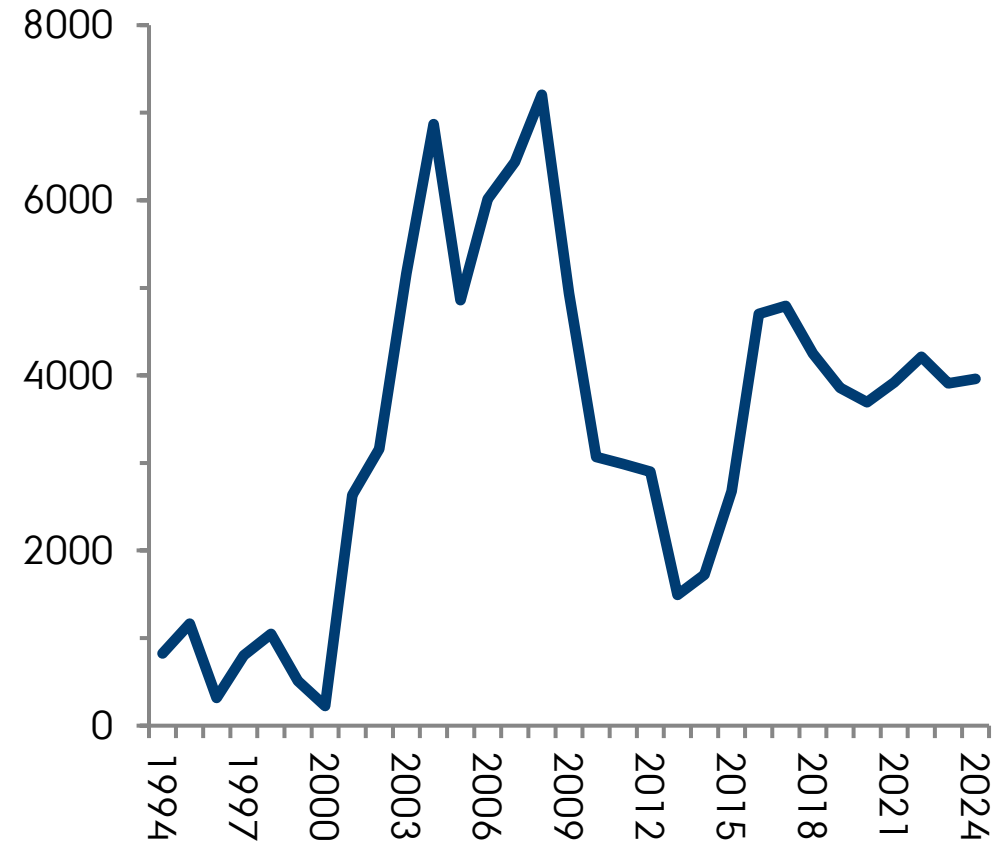
- Regulering og bortskræmning når skarver forsøger at danne nye kolonier
- Oliering af æg i eksisterende kolonier
- Regulering og bortskræmning inden for 1000 m af fiskeredskaber (bundgarn)
- Regulering og bortskræmning i åer og ved åmundinger og i fjorde
- Når tilladelser gives skelnes der mellem vigtige og mindre vigtige områder for fisk

Indgreb i kolonierne

Antal reder udsat
for indgreb

Indgreb i kolonierne

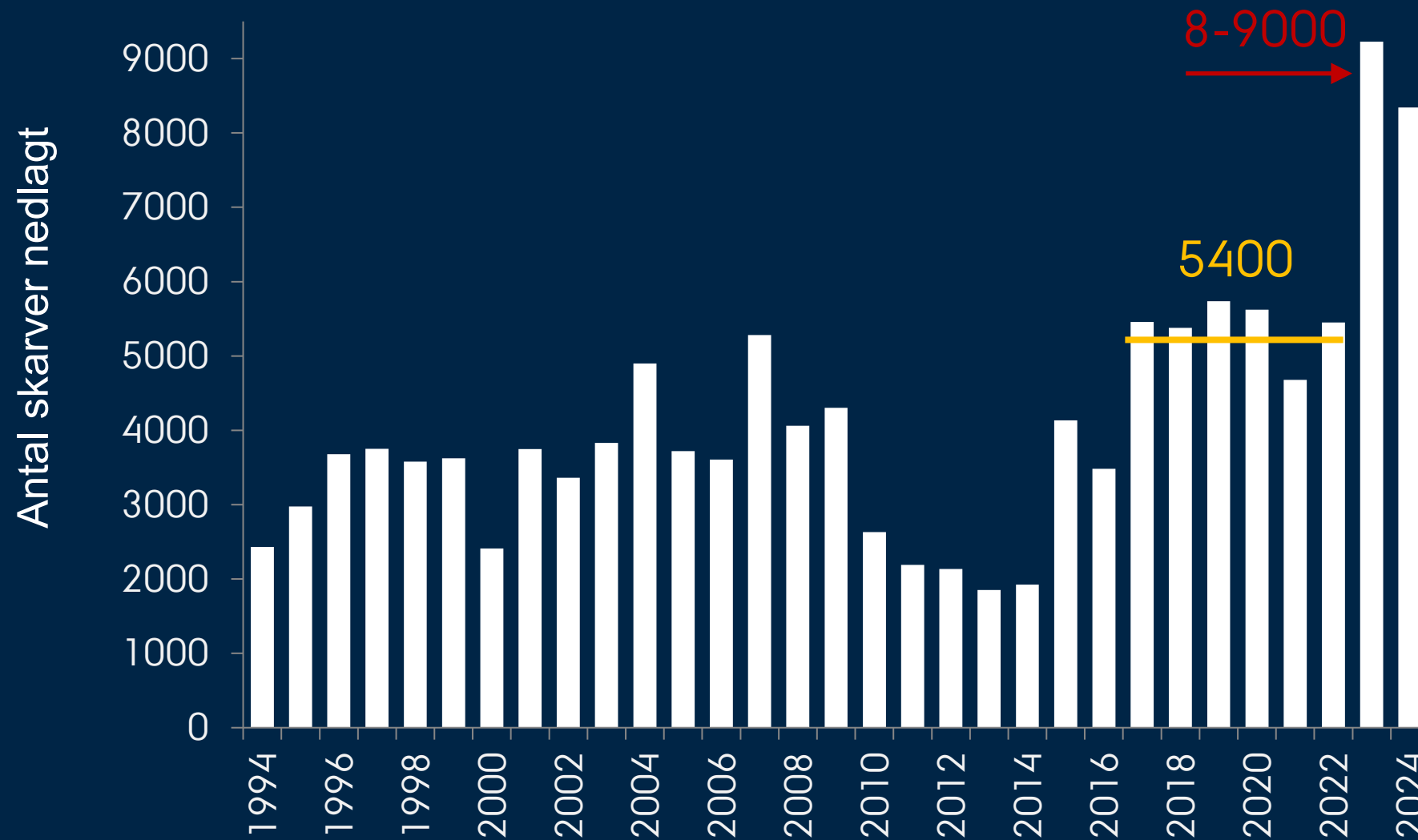
% af alle reder udsat
for indgreb

Regulering ved bundgarn, langs åer og i åmundinger

Antal skarver nedlagt i Danmark 1994/95-2023/24 - jagtudbyttestatistikken

HVILKE PROBLEMER ER DET VI GERNE VIL HAVE LØST?

Skarverne nedbringer fiskernes fangster

- fordi de tager fisk i bundgarnene
- fordi de påfører en væsentlig ekstra dødelighed blandt ungfiskene => færre fisk overlever til de når en fangbar størrelse

Skarvernes prædation resulterer i, at bestandene af vise sårbare fisk holdes på et 'unaturligt' lavt niveau

Vi antager nu, at det faktisk forholder sig sådan – i større eller mindre omfang

Men man bør naturligvis arbejde på at afklare i hvilket omfang og under hvilke omstændigheder ovennævnte er tilfældet

Regulering ved bundgarn

- Attraktivt fødesøgningssted og ofte også et attraktivt rastested
- Målet: Gøre bundgarnene til ikke attraktive fødesøgningssteder
- Kan det gøres ved regulering og bortskræmning?
- Med andre ord: Kan man lære skarverne, at det er så farligt at opsøge et bundgarn, at de afholder sig fra at prøve?

Hvad fortæller erfaringerne og forsøgene

- Der kommer løbende nye skarver til
- Skarverne lærer hvornår der er fare på færde, og de holder øje med hvornår de uden risiko kan opsøge bundgarnene
- Hvad kræves der hvis man skal opnå succes ved brug af regulering og bortskræmning?
 - Daglige tiltag
- Konklusion: Man bør fiske med bundgarn der er udformet, så skarverne ikke eller kun vanskeligt kan komme til fiskene

Sårbare fisk i åer og ved åmundinger

- Nogle undersøgelser tyder på, at blot få skarvers fødesøgning over få dage kan bringe en lokal bestand af fx stallinger i fare
- Undersøgelser har vist at skarver kan påføre en betydelig ekstra dødelighed blandt udvandrende ungfisk af laks og havørred
- Målet: Kan man lære skarverne at det er forbundet med stor fare, hvis de forsøger at fouragere i åen?

Altså: kan man gøre åstrækningen til et ikke attraktivt fødesøgningssted

Hvad fortæller erfaringerne

Succes forudsætter

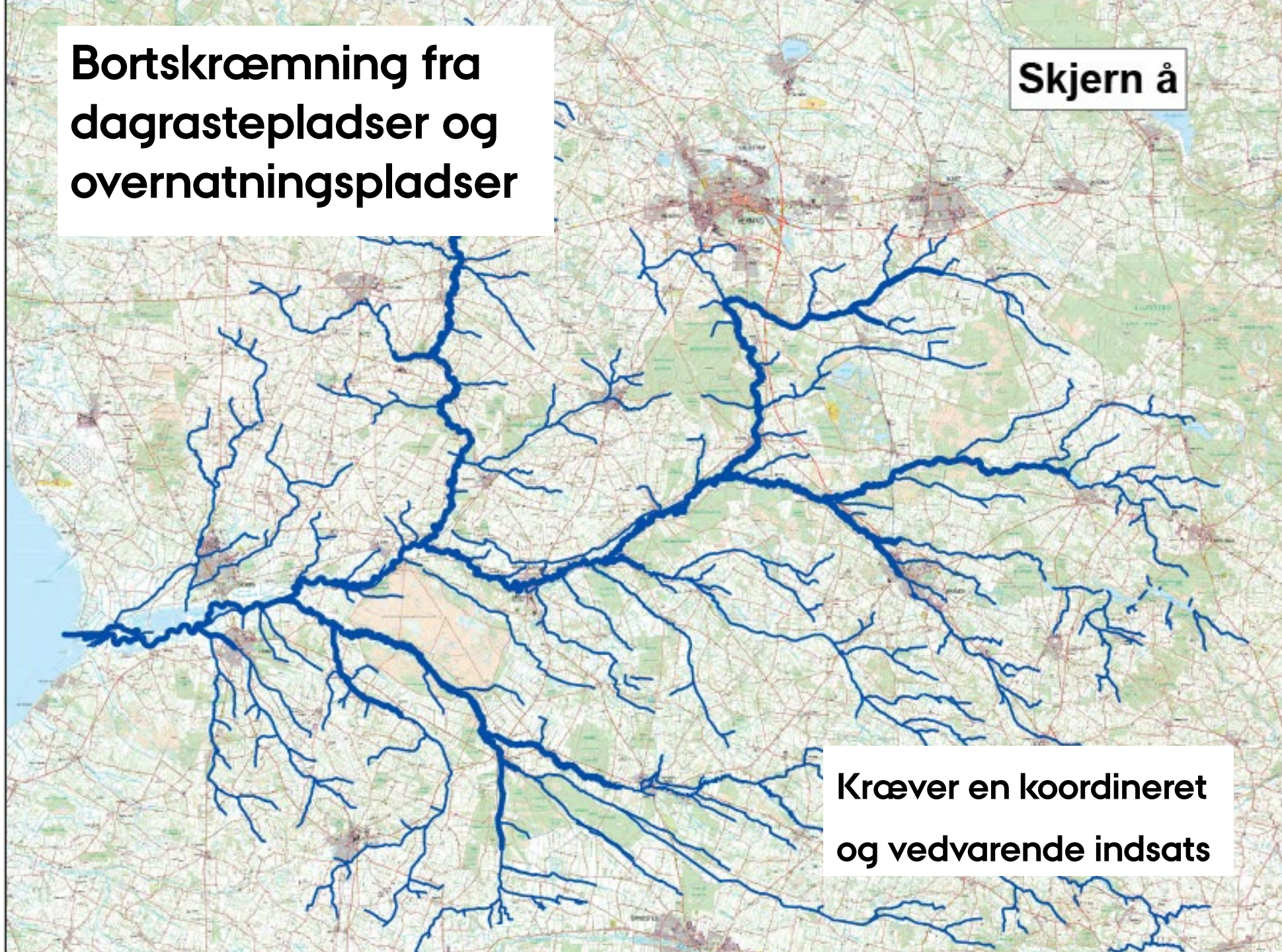
- en koordineret og vedvarende indsats
- samarbejde mellem lystfiskere og jægere
- dedikerede enkeltpersoner
- et varslingsystem

**Bortskræmning fra
dagrastepladser og
overnatningspladser**

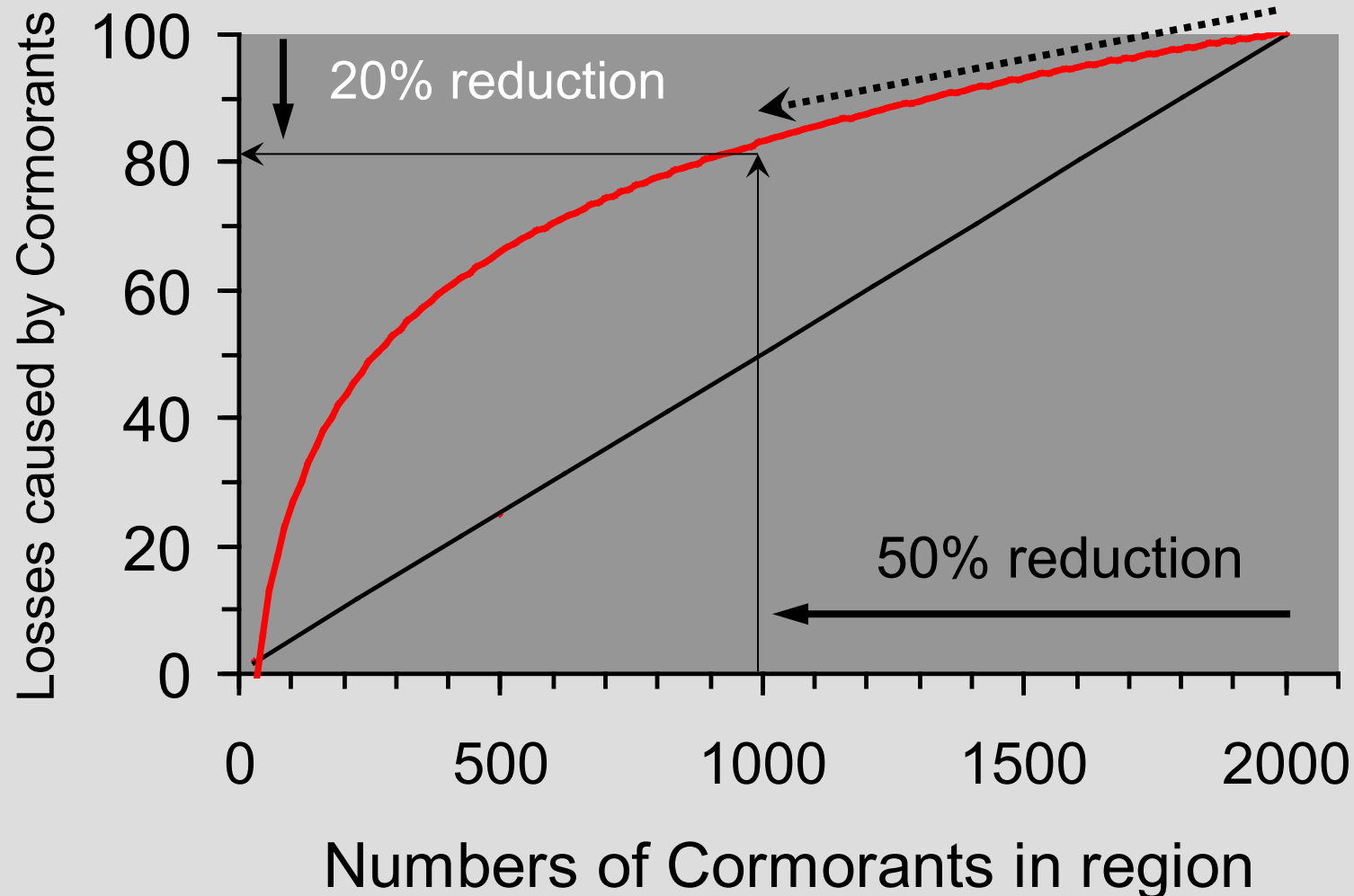
Skjern å

**Kræver en koordineret
og vedvarende indsats**

Kan vi løse problemerne ved at nedbringe det samlede antal skarver?

Antal skarver der skaber problemer i relation til det samlede antal skarver der opholder sig i regionen

Ude i det åbne: Overlevelse af marine ungfish – fx småtorsk

- Med en vis rimelighed kan vi antage, at der er en sammenhæng mellem hvor mange skarver vi har i regionen og hvor god overlevelsen er blandt ungfishene af de arter, som skarverne gerne spiser
- Udbudet af andre arter af fisk vil naturligvis også spille en rolle for hvor entydig sammenhængen er mellem skarvernes antal og den ekstra dødelighed skarverne påfører bestanden af fisk

Uden for yngletiden

- I store sammenhængende kystnære områder, fx en hel fjord eller fx Det Sydfynske Øhav. Da vil skræmning af skarverne hist og pist ude på vandet ikke have effekt eller kun kortvarig effekt. Skarverne vil være lidt længere nede ad kysten og gradvist vende tilbage.
- Kan vi afholde skarverne fra at benytte de lokale raste- og overnatningspladser. Mange steder vil skarverne kunne finde alternative overnatningspladser.

Uden for yngletiden

- Kan vi nå målet ved at regulere den samlede bestand af skarver, dvs. både regulere vor egen ynglebestand og bestandene i de områder hvorfra de trækkende skarver kommer?
- I princippet JA, men det kræver en stor indsats og en vis grad af enighed om målene på tværs af landegrænserne.
- De skarver der er tilbage vil fortsætte med at opsøge de områder, hvor de har succes med at fange fisk.

I yngletiden

- I yngletiden er mængden af skarver der fouragerer i vore fjorde og kystnære farvande i væsentlig grad bestemt af hvor mange skarver der yngler i regionen og af hvor kolonierne er lokaliseret
- Kan vi så styre hvor mange skarver vi har ynglende?

I yngletiden

Tre fremgangsmåder. Man kan forsøge

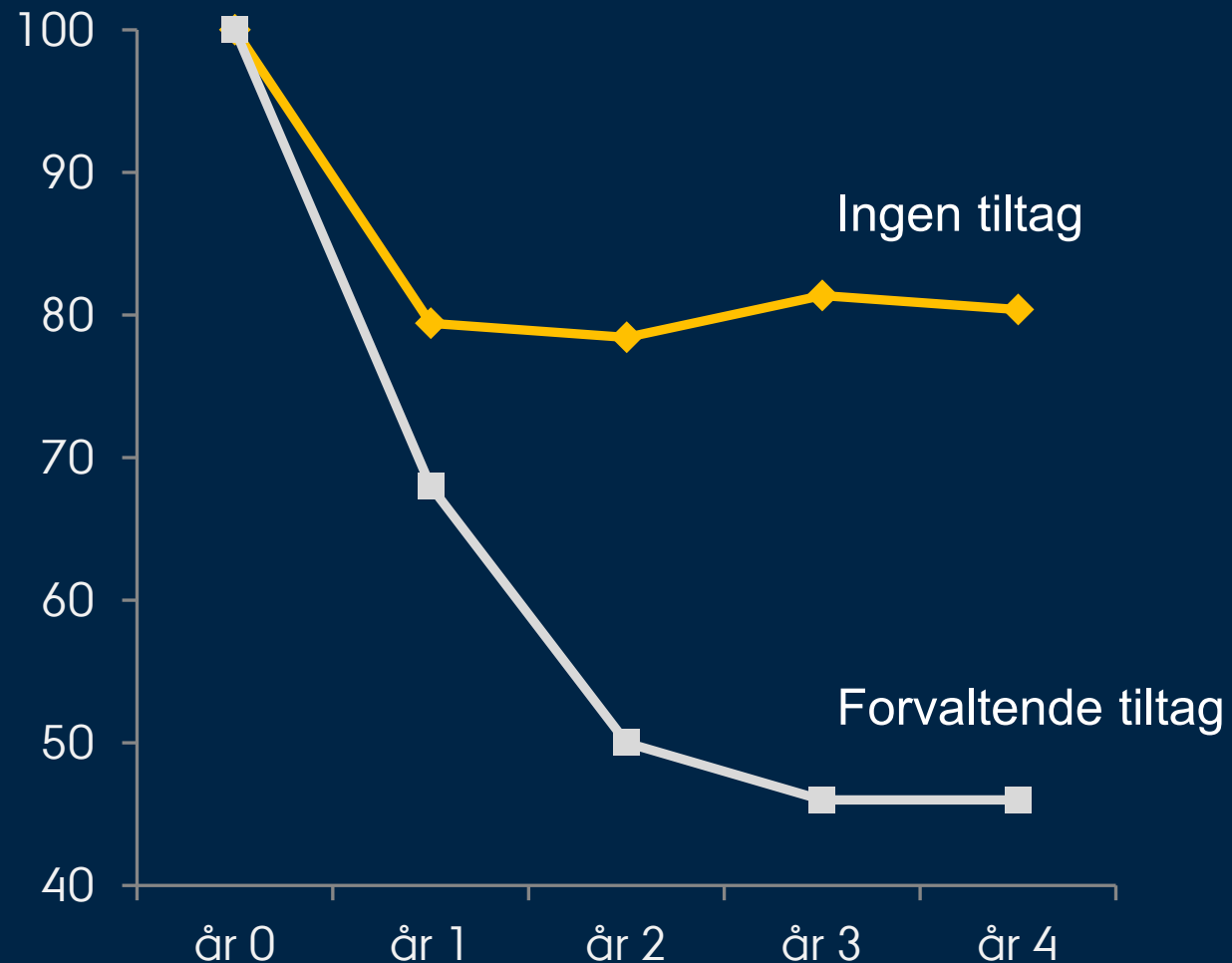
1. at afholde skarverne fra at få succes med at etablere ynglekoloni
2. at nedbringe størrelsen af de kolonier man allerede har
3. at nedbringe koloniens fødebehov ved at forhindre skarverne i at få unger.

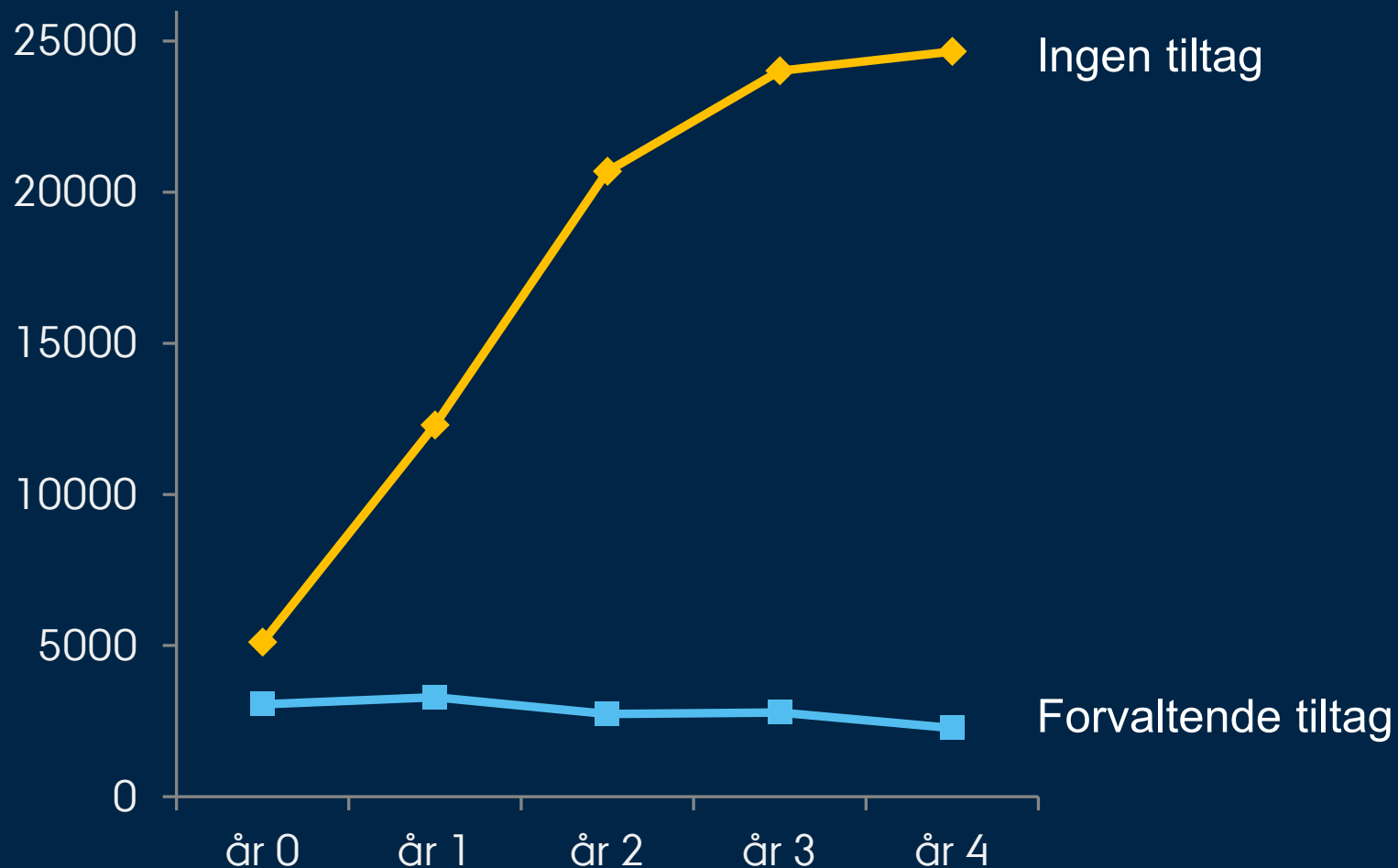
Tiltag på ynglepladserne **NYE KOLONIER**

Effekter af tiltag når skarverne forsøger at etablere sig nye steder – koloniernes 'overlevelse'

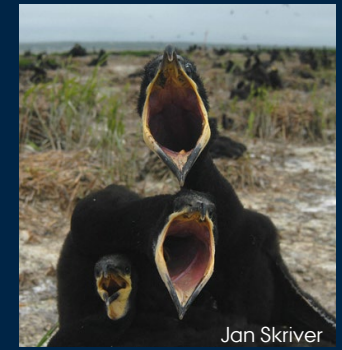

Effekter af tiltag når skarverne forsøger at etablere sig nye steder – antallet af ynglepar

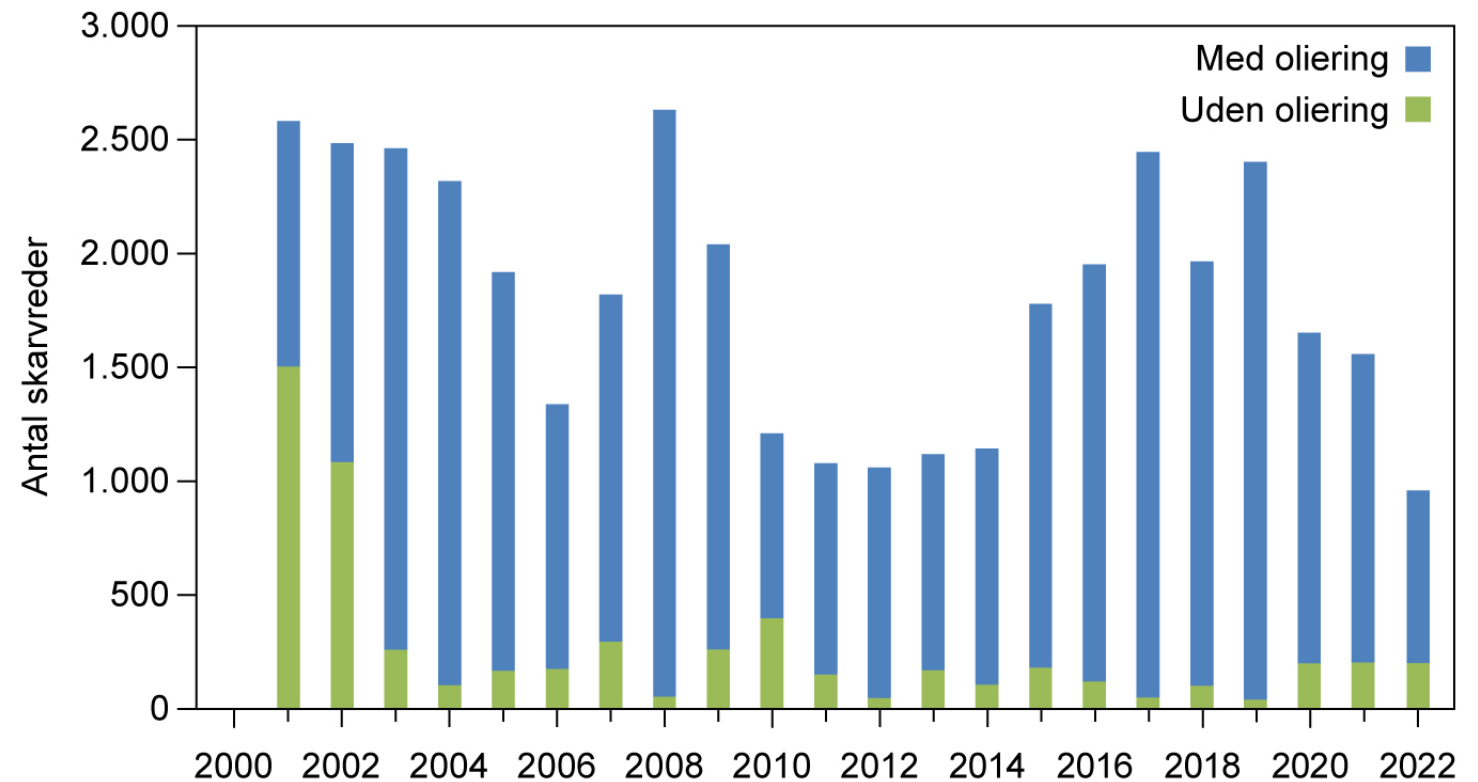

Effekter af tiltag i eksisterende kolonier

- Effekter på kort sigt og på lang sigt
- Områdets værdi for skarver er afgørende for, om den ønskede effekt opnås

Udviklingen i antal skarvredere i Ringkøbing Fjord

KONKLUSIONER

Regulering mhp. at bortskræmme skarver

- Bortskræmning hvor skarverne fouragerer. Kan i visse tilfælde fungere som værktøj. Men succes forudsætter
 - a) at området har en begrænset udstrækning,
 - b) at indsatsen er hyppig og vedvarende (skarverne tilpasser sig / nye fugle kommer til).Er området meget attraktivt, er det op ad bakke.
- Bortskræmning hvor skarverne raster og overnatter. Kan fungere i visse områder, men ofte vil skarverne tilpasse sig ved at sprede sig ud på nye og mindre raste- og overnatningspladser.
- Bortskræmning hvor skarverne yngler eller gerne vil yngle kan fungere hvis det gøres tidligt i ynglesæsonen og vedvarende.

KONKLUSIONER

Regulering mhp. at bortskræmme skarver

- Reelt ved vi ikke om effekten af bortskræmning stiger, fordi nogle af individerne bliver reguleret.
Kræver det, at den enkelte skarv ser at en artsfælle sommetider dør når et skud afgives?
- Vi mangler forsøg

KONKLUSIONER

Regulering mhp. at nedbringe skarvernes antal

I yngletiden

- Man kan oliere æg, men det vil være kontroversielt at skulle regulere voksne skarver i yngletiden.

Udenfor yngletiden

- En død skarv kommer ikke igen
- Nye skarver vil komme til
- Kræver en omfattende indsats, og ikke kun lokalt

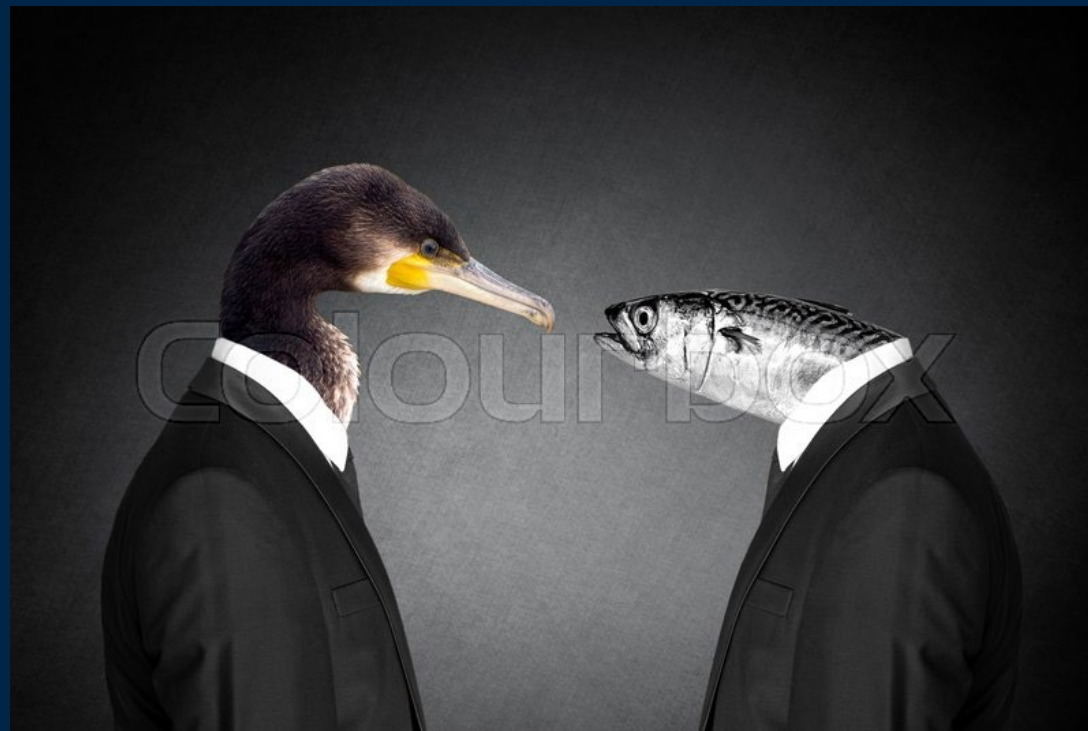

KONKLUSIONER

- Ingen lette løsninger
- Mere effektiv erfaringsopsamling
- Forsøg:
Hvad virker under hvilke omstændigheder

TAK FOR JERES INTERESSE

INSTITUT FOR ECOSCIENCE

TEMADAG 2025
6. NOVEMBER 2025

